

KUTSESTANDARD

Logopeed, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Logopeed, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Logopeed on tippspetsialist, kelle töö on kliendi/patsiendi kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine, kujundamine ja/või taastamine ning häire ennetamine. Logopeed nõustab ja teeb koostööd kommunikatsiooni- ja/või neelamishäirega isiku, tema lähedaste ja teiste erialade spetsialistidega.

Logopeedilise töö eesmärk on aidata kliendil/patsiendil (re)integreeruda igapäeva ellu ja säilitada või tõsta tema elukvaliteeti.

Käesoleva kutsestandardi kohustuslikud kompetentsid on vastavuses Logopeed, tase 7 versioonide 8-10 kliinilise logopeedi spetsialiseerumise kompetentsidega.

Logopeedia kutsealal on ka Logopeed, tase 8 kutsestandard.

A.2 Tööosad

A.2.1 Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine

1. Pöördumise põhjuse ja vajaduse väljaselgitamine.
2. Andmete kogumine tegevuse kavandamiseks.
3. Hindamismeetodite ja -vahendite valimine.
4. Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni uurimine ja materjali või võtte raskusaste muutmine.
5. Täiendava diagnostika vajaduse märkamine.

A.2.2 Hindamistulemuste analüüsimine ja tõlgendamine

1. Kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire tunnuste määratlemine.
2. Kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire avaldumise kirjeldamine.
3. Kõnet asendavate ja toetavate vahendite vajaduse märkamine.

A.2.3 Logopeedilise töö planeerimine, läbiviimine ja kokkuvõtte tegemine

1. Teraapiaplaani koostamine.
2. Tegevuste järjestamine.
3. Teraapia läbiviimine.
4. Logopeedilise töö tulemuslikkuse hindamine.

A.2.4 Nõustamine ja juhendamine.

1. Kliendi/patsiendi, tema tugivõrgustiku ja teiste spetsialistide konsulteerimine.
2. Kliendi/patsiendi ja tugivõrgustiku nõustamine.
3. Juhendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära
Logopeed töötab nii laste kui täiskasvanutega haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalasutuses või erapraksises. Tööks on vaja eraldi ruumi, mille sisustus võimaldab töötada erialiste ja -vajadustega inimestega nii individuaalselt kui ka grupis.
A.4 Töövahendid
Esemelised, pildilised, tekstilised, infotehnoloogilised ja instrumentaalsed hindamis- ja teraapiavahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Logopeedi töö nõuab head koostöö- ja suhtlemisoskust, analüüsivõimet, pingetaluvust, tolerantsust, pidevat enesearendamist, empaatilisust, kannatlikkust, loovust, paindlikkust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Logopeedil on erialane magistritasemel kõrgharidus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Logopeed.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Logopeed, tase 7 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. selgitab arengu- ja/või haigusloo põhjal välja kliendi/patsiendi pöördumise põhjuse ja sekkumise vajaduse; 2. kogub tegevuse kavandamiseks andmeid kliendilt/patsiendilt, pereliikmetelt ja teistelt spetsialistidelt, kasutades vaatlust, küsitlust ning olemasolevat dokumentatsiooni; 3. valib ja kohandab uuringuks vajalikke hindamismeetodeid ja -vahendeid, lähtudes kliendi/patsiendi probleemist, vanusest ja uuringu eesmärgist; 4. uurib kommunikatsioonivõimet ja neelamisfunktsiooni, kasutades kaasaegseid uurimismeetodeid ja -vahendeid; uurimise käigus muudab vajadusel materjali või võtte raskusastet, osutab abi ja hindab selle tulemuslikkust; 5. hindab kogutud teabe piisavust diagnoosi püstitamiseks ja logopeedilise töö eesmärkide seadmiseks; märkab täiendava diagnostika vajadust ja suunab kliendi/patsiendi teise eriala spetsialisti vastuvõtule või kõrgema kvalifikatsiooniga logopeedi juurde täiendavaks uurimiseks.	
B.2.2 Hindamistulemuste analüüsimine ja tõlgendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. määratleb kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire tunnused, analüüsib nendevahelisi seoseid ja põhjuseid; 2. kirjeldab kokkuvõtvalt kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire avaldumist ning püstitab diagnoosi; määrab võimalusel häire raskusastme ja vormi; 3. märkab kõnet asendavate ja toetavate vahendite kasutamise vajadust; valib sobiva alternatiivkommunikatsiooni viisi ja vahendid.	
B.2.3 Logopeedilise töö planeerimine, läbiviimine ja kokkuvõtte tegemine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. koostab teraapiaplaani, lähtudes kliendi/patsiendi diagnoosist, võimetest, vajadustest, häire raskusastmest ja keskkonna võimalustest; määrab teraapia kestuse, intensiivsuse ja vormi (individuaal- ja/või grupiteraapia);	

2. järjestab oma tegevuse klientide/patsientidega, lähtudes riskidest kliendi/patsiendi tervisele ja heaolule, tema vajadustest, raviplaanist ja teistest teguritest;

3. viib läbi teraapia, rakendades teadus – ja tõenduspõhiseid meetodikaid ning tunnustatud ravi- ja tegevusjuhendeid; hindab teraapia käigus valitud meetodite sobivust ja vajadusel korrigeerib teraapiaplaani;

4. hindab logopeedilise töö tulemuslikkust, teeb kokkuvõtte ja annab kliendile/patsiendile ja/või tema lähedastele tagasisidet ning koostöös nendega kavandab edasise tegevuse.

B.2.4 Nõustamine ja juhendamine	EKR tase 7
--	-------------------

Tegevusnäitajad:

1. selgitab kliendile/patsiendile, tema tugivõrgustikule ja teistele spetsialistidele kommunikatsiooni- ja/või neelamishäire põhjuseid, avaldumist, mõju elukvaliteedile ja teraapiavõimalusi;
2. nõustab klienti/patsienti, tema tugivõrgustikku ja teisi spetsialiste sobiva suhtluskeskkonna kujundamisel, sobiva suhtlemisviisi ja/või -vahendi sihipärasel kasutamisel ja/või ohutuks ja efektiivseks söömiseks ja neelamiseks optimaalsete tingimuste loomisel, logopeedilise abi võimaluste valikul, teraapia eesmärkide seadmisel ja protsessis;
3. juhendab kliendi/patsiendi suhtluspartnereid (sh ravimeeskonda, õpetajaid, lapsevanemaid) sobiva suhtlemisviisi ja/või vahendi sihipärasel kasutamisel (sh AAC) igapäevases suhtlussituatsioonis.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Logopeedi kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
--	-------------------

Tegevusnäitajad:

1. lähtub oma töös logopeedi kutse-eesitika põhimõtetest;
2. järgib valdkonda reguleerivaid õigusakte;
3. dokumenteerib oma tegevuse (uuringu käigu, tulemused, hinnangud, teraapiaplaani ja kokkuvõtted) kasutades korrektset erialaterminoloogiat ja emakeelt;
4. kasutab oma töös erinevaid suhtlemismeetodeid; kohandab suhtlemist, lähtudes olukorrast ja kliendi/patsiendi vajadustest;
5. integreerib ja kombineerib erialaseid teadmisi ja meetodeid vastavalt situatsiooni vajadustele;
6. osaleb meeskonna töös;
7. järgib ohutus- ja hügieeninõudeid;
8. orienteerub kaasaegses erialases teaduskirjanduses ja on kursis erialaste teadusuuringute tulemustega;
9. valdab emakeelt tasemel C2 ja hääldus vastab emakeele normile; valdab riigikeelt tasemel B2 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 1);
10. kasutab tööks vajalikke infotehnoloogjavahendeid ja erialaseid andmebaase; leiab veebist usaldusväärset infot, kasutades mitmesuguseid strateegiaid (nt otsingumootorite ja andmebaaside kasutamine), hindab informatsiooni kehtivust ja usaldusväärsust, kasutades erinevaid kriteeriume.

Hindamismeetod(id):
Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-02052019-8.2.1/11k
2. Kutsestandardi koostajad	Linna-Lydia Mae, Tallinna Tondi Põhikool Birgit Kaasik, SA Tallinna Lastehaigla Marika Padrik, Tartu Ülikool Anne Uriko, SA Tartu Ülikooli Kliinikum Siiri Kliss, Eesti Logopeedide Ühing Maret Jahu, SA Tallinna Lastehaigla Ülle Lillipuu, Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15

5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.05.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	24.04.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	11
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2266 Audioloogid ja logopeedid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Speech and Language Therapist, EstQF Level 7
Inglise keeles	speech pathologist
Prantsuse keeles	ortophoniste, logopède
Saksa keeles	Spracheilpädagoge, Logopäde
Soome keeles	puheterapeutti
Vene keeles	логопед
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	